

RODNA DIMENZIJA ZA ISTRAŽIVAČKE I INOVATIVNE MISIJE U OKVIRU PROGRAMA HORIZONT EVROPA

OBEZBEĐIVANJE BRZOG KORIDORA ZA BOLJU BUDUĆNOST SVIH

Evropska komisija je objavila predlog za sledeći Okvirni program EU za istraživanja i inovacije (2021-2027) „Horizont Evropa“. Ovaj Kratki izveštaj br. 4 predstavlja poziv na akciju u pogledu pravilnog uključivanja rodni pitanja u novi pristup programa Horizont Evropa specifičan za misiju u okviru II stuba pod nazivom *Globalni izazovi i industrijska konkurentnost*.

Šta planira program Horizont Evropa za svoj novi pristup *specifičan za misiju?*

- **Ograničeni broj izuzetno vidljivih predstojećih misija u oblasti istraživanja i inovacija sa ambicioznim ciljevima u određenom vremenskom periodu** radi povećanja uticaja na prioritete EU politika i ciljeve održivog razvoja (COR) UN.
- Definisane **na osnovu okvira COR i usmerene na oblasti sa transformativnim potencijalom za društvo, nauku, tehnologiju ili industriju.**
- Dva tipa misije: one usmerene na **ubranje napretka** (društvenog, tehnološkog ili industrijskog) i one usmerene na

transformisanje celokupnog sistema (društvenog ili industrijskog).

- Svaka će obuhvatati **portfelj projekata** otvorenih za dobijanje koristi od drugih akcija u okviru Programa i van njega, širom klastera, čime će se poboljšati međusektorska, interdisciplinarna, međupolitička i međunarodna saradnja.
- **O misijama će se odlučivati zajednički i biće zajednički osmišljene tokom procesa strateškog planiranja kroz zajedničke napore** uključujući relevantne aktere. **Građani i krajnji korisnici učestvovaće u zajedničkom projektovanju i kreiranju.** Građani i akteri će **takođe** biti uključeni u **nadgledanje misija.**
- Komisija može da osnuje **Odbore za misije** ili angažuje **rukovodioce misija.**

Da bi se ubrzao napredak, a sistemi transformisali u pravcu COR na odgovoran i delotvoran način, predstojeće misije EU u oblasti istraživanja i inovacija treba da odgovarajuće uključe rodnu balansiranost u razvijanju misija.

Potonji će biti imenovani putem otvorenih konkursa na osnovu izražavanja interesovanja i kriterijuma balansiranosti kao što su stručnost, **rod**, starost i geografska distribucija, ali kada je to odgovarajuće, mogu se razmotriti postojeće upravljačke strukture.

Zašto rodna dimenzija treba da bude dobro integrisana u pristup programa Horizont Evropa specifičan za misiju?

Rodna pitanja treba pravilno razmotriti kada je reč o postavljanju prioriteta i osmišljavanju napretka koji želimo da ubrzamo ili društvenih i industrijskih sistema koje želimo da transformišemo za bolju budućnost od koje svi imaju koristi.

Ubrzanje napretka u oblasti rodne ravnopravnosti direktno je povezano sa COR5 Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena, devojaka i devojčica, i zahteva dubinske transformacije postojećih društvenih i industrijskih sistema. Takođe je **ključni pokretač transformacija koje se zahtevaju u okviru drugih COR**. I **potrebno je analizirati uticaj tih drugih transformacija na rod-**

nu dimenziju da bi se izbegla rodna pristrasnost.

Prema podacima Eurobarometra o rodnoj ravnopravnosti za 2017. godinu, više od 80% ispitanika navodi da je podsticanje rodne ravnopravnosti važno za: pravično i demokratsko društvo (91%), ekonomiju i kompanije (87%) ili njih lično (84%).

Potrebno je dobro uključiti kako rodnu balansiranost tako i rodnu dimenziju u celokupan ciklus pristupa specifičan za misije, tj. u načine na koje će se misije programa Horizont Evropa definisati, izabrati, sprovesti, nadgledati i procenjivati.

Sa jedne strane, različitost u okviru timova, uključujući **rodnu različitost i rodnu balansiranost**, olakšava inovativna rešenja. A sa druge strane, **uključivanje rodne dimenzije u istraživački i inovativni sadržaj** (što zahteva stručnu ekspertizu rodne dimenzije) garantuje da procesi i rezultati u oblasti istraživanja i razvoja pružaju korist svim segmentima populacije bez rodne pristrasnosti. Na primer, Svetski ekonomski forum je nedavno procenio da mnoge poslove koji će biti izgubljeni usled digitalizacije obavljaju žene.

Preporuke za rodnu balansiranost i rodnu različitost u misijama

- Rodna balansiranost je već jedan od kriterijuma prilikom angažovanja **odborna misije**, ali potrebno je da se razmotri i u slučaju mogućnosti imenovanja postojeće upravljačke strukture (odredbe za izbegavanje ili rešavanje nebalansiranih slučajeva).
- **Ostale imenovane rukovodeće i uloge u oblasti odlučivanja** (rukovodioci misije, stručni procenitelji, glavni govornici, itd) moraju takođe da postignu rodnu balansiranost na nivou misije i dalje.
- Uključiti **ženske organizacije i arhitekturu rodne ravnopravnosti** na nacionalnom i evropskom nivou u **zajedničko**

kreiranje, odlučivanje i nadgledanje misija.

- Potrebno je uvesti **odredbe za ravnopravne radne uslove u misijama** (radi podsticanja balansiranoosti poslovnog i privatnog života, kao i sprečavanje i pravilno razmatranje svih oblika rodne diskriminacije i rodno zasnovanog nasilja).

Preporuke za uključivanje rodne dimenzije u sadržaj misije

- **Posebna misija o rodnoj ravnopravnosti COR5**, usmerena na ubrzanje napretka i transformisanje sistema u pravcu ciljeva COR5.
- **Razmatranje rodne dimenzije u bilo kojoj misiji.** Osim COR5, rodna ravnopravnost je takođe organizacioni princip evropskih društava. Rodni uticaj mora da se razmotri u bilo kojoj društvenoj i industrijskoj transformaciji. To zahteva obezbeđivanje da sve misije pravilno uključe metode analize zasnovane na seksualnosti/polu. Zatim treba uvesti odredbe, *inter alia*, o: **jasnim rodnim kriterijuma za izbor misija; stručnjacima u oblasti rodnih pitanja među procenjivačima; rodnim pokazateljima u nadgledanju i proceni uticaja** misija.
- Stoga je takođe od suštinske važnosti da se obezbedi učešće **stručnjaka u oblasti rodnih pitanja** (i aktera u oblasti rodne ravnopravnosti, kada je to relevantno) **u svim fazama ciklusa misije**, od strateškog planiranja do nadgledanja i procene uticaja. Na primer, u odborima misije to će takođe olakšati pravilno uključivanje rodne dimenzije prilikom davanja saveta o: sadržaju programa rada; zajedničkom kreiranju sa akterima i javnošću; prilagođavanju ili okončanju akcija; izboru kriterijuma za procenu; komunikaciji; itd.

ZAKLJUČAK

Da bi se bolje ubrzao napredak i transformisali čitavi sistemi u pravcu COR na odgovoran i delotvoran način, potrebno je da predstojeće misije EU u oblasti istraživanja i inovacija na odgovarajući način integrišu ciljeve COR 5 kao i ključna rodna pitanja povezana sa drugim COR.

Reference

European Commission (2018) *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation, laying down its rules for participation and dissemination.*

European Commission (2018) *Horizon Europe (Framework Programme for Research and Innovation) – Proposal for a Decision.*

European Commission (2018) *Horizon Europe (Framework Programme for Research and Innovation) – Impact Assessment.*

European Commission (2018) *Missions. Mission-Oriented Research & Innovation in the European Union. A problem-solving approach to fuel innovation-led growth* [Mariana Mazzucato report].

Schiebinger, L., Klinge, I., Sánchez de Madariaga, I., Paik, H. Y., Schraudner, M., and Stefanick, M. (Eds.) (2011-2015) *Gendered Innovations in Science, Health & Medicine, Engineering and Environment* (genderedinnovations.stanford.edu).

Helsinki Group on Gender in R&I (2017) *Position paper on H2020 interim evaluation and preparation of FP9.*

WISET & PORTIA (2016) *The Role of Gender-based Innovations for the UN Sustainable Development Goals Toward 2030: Better Science and Technology for All.*

Kontaktirajte nas:

www.genderaction.eu
info@genderaction.eu
[@GENDERACTION_EU](https://www.instagram.com/GENDERACTION_EU)

Ovaj projekat finansira program Evropske unije za istraživanja i inovacije Horizont 2020 prema sporazumu o dodeli bespovratnih sredstava br. 741466.

Odricanje od odgovornosti: Stavovi i mišljenja iskazani u ovom dokumentu predstavljaju isključivo stavove projekta, a ne Evropske komisije.